

УДК 378.011.3-051:373.3

Снежана ХОДАКІВСЬКА, молодший науковий співробітник відділу змісту і теорії педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проаналізовано погляди вітчизняних та іноземних науковців на поняття педагогічної діяльності, інноваційної педагогічної діяльності та її структури. Запропоновано тлумачення поняття “інноваційна-педагогічна діяльність”; уточнено передумови ефективної інноваційної педагогічної діяльності майбутнього вчителя початкових класів: створення інноваційного освітнього середовища, дотримання педагогом інноваційної поведінки, здатність наслідувати інноваційний педагогічний досвід.

***Ключові слова:** інноваційна педагогічна діяльність вчителя, вчитель початкових класів, педагогічний експеримент.*

Модернізація системи вищої освіти в Україні орієнтована на формування ініціативної, творчої особистості, зумовлює необхідність застосування нових, сучасних методів навчання й виховання майбутнього педагога, підготовки його до професійної діяльності. Змінилася парадигма національної системи освіти та вимоги до фахової підготовки випускників вищих навчальних закладів. Сьогодні школі потрібен учитель-професіонал, учитель-дослідник, який постійно експериментує, аналізує, який є творчою особистістю, здатною до саморозвитку впродовж життя. Саме таким і має бути вчитель початкових класів. Зростання вимог до професійної підготовки вимагає якісно нового теоретичного та методичного забезпечення студентської молоді знаннями не тільки основ наук, а й нових педагогічних досягнень, навчальних технологій в умовах вищого педагогічного навчального закладу.

Важливим завданням педагогічних навчальних закладів є підготовка майбутніх вчителів до впровадження нових технологій навчального й виховного процесу у майбутній професійній діяльності. Формування в них готовності до інноваційної діяльності передбачає, перш за все, глибоке вивчення теоретичних питань удосконалення навчально-виховного процесу, позитивних сторін педагогічних теорій, ідей та технологій, які вже досліджувалися і упроваджувалися в педагогічну практику. Тільки на основі ґрунтовної роботи щодо вивчення фундаментальних педагогічних теорій і технологій, осмислення механізму їх упровадження є можливість підвищити рівень підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності у сфері навчання й виховання [2].

На сучасному етапі професійної підготовки вчителя початкової школи різні аспекти висвітлено в наукових дослідженнях Н. Павленко, О. Пометун, Г. Пономарьової, О. Савченко, Л. Хомичта інших.

Питання підготовки вчителя до інноваційної діяльності висвітлені в працях І. Авдєєва, Н. Клокар, О. Козлової, Є. Макагон. Водночас ця проблема

розглядається, передусім, у межах організації освітнього процесу закладу вищої освіти.

Основні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, на сучасному етапі розвитку освіти, окреслено у Професійному стандарті «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», що передбачає підготовку до реалізації таких трудових функцій: планування і здійснення освітнього процесу; забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині; створення освітнього середовища; рефлексія та професійний саморозвиток; проведення педагогічних досліджень; надання методичної допомоги колегам з питань навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти; узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті; оцінювання результатів роботи вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти [1].

Аналіз наукової літератури з проблем загальної та педагогічної інноватики дає можливість визначити суть поняття інноваційно-педагогічна діяльність майбутнього учителя як засновану на осмисленні педагогічного досвіду творчу педагогічну діяльність, спрямовану на прогресивні зміни й розвиток освітнього процесу, формування якісно іншого педагогічного знання та якісно іншої педагогічної практики [2].

Провідною формою і важливою складовою інноваційної педагогічної діяльності є експеримент, результати якого збагачують новими знаннями про навчально-виховний процес, дають змогу переконатися на підставі педагогічної практики в ефективності нових ідей і технологій.

За змістом і функціональністю педагогічний експеримент може бути навчальним, дидактичним, науково-дослідним. Загалом експеримент у галузі освіти тлумачиться як метод пізнання, за допомогою якого в природних або штучно створених, контрольованих і керованих умовах досліджується педагогічне явище, триває пошук нового, ефективнішого способу розв'язання педагогічної проблеми; метод дослідження, що передбачає виокремлення суттєвих факторів, які впливають на результати педагогічної діяльності, дає змогу варіювати ними задля досягнення оптимальних результатів.

Метою педагогічного експерименту є перевірка ефективності різних педагогічних впливів, тобто змісту, методів, прийомів, форм організації навчальної та виховної роботи. Він дає змогу встановити причинний зв'язок між педагогічними впливами та їх результатами (опануванням знань, умінь, розвитком здібностей, формуванням навичок поведінки тощо).

Інноваційно-педагогічна діяльність вчителя початкової школи є особливим видом активної, творчої професійної діяльності вчителя початкової школи, результатом якої є створення нових, цікавих, оригінальних ідей, які реалізуються у новій українській школі сприяють змінам та розвитку освітнього процесу. Її результат визначають структурні та змістові зміни в роботі закладу, освітньої системи, а за певних умов – створення якісно нової педагогічної практики – авторського закладу чи радикального реформування усієї освітньої системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Законодавство України [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. Петриченко Л.О. Шляхи підготовки майбутніх вчителів до інноваційної діяльності за умов реалізації концепції «Нова українська школа». Методична робота. URL:: no.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/91-tendentsiyi-suchasnoyi-pidhotovky-majbutnikh-uchyteliv-pochatkovoyi-shkoly/287-pidgotovka-majbutnikh-uchiteliv-do